Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0182

Soovitus, mis käsitleb ÜRO Peaassamblee 81. istungjärku

Euroopa Parlamendi 20. mai 2026. aasta soovitus nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb ÜRO Peaassamblee 81. istungjärku (2025/2167(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse ÜRO põhikirja,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikleid 21, 34 ja 36,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 208, 214 ja 220,

– võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni, eelkõige selle preambulit ja artiklit 18, ning ÜRO inimõiguste konventsioone ja nende fakultatiivprotokolle,

– võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmärke,

– võttes arvesse rahvusvahelist relvakaubanduslepingut,

– võttes arvesse ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta,

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 80. istungjärku ja peasekretäri sõnumit ÜRO 80. aastapäeva puhul,

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 18. juuli 2025. aasta resolutsiooni 79/318 algatuse „UN80“ kohta,

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 24. veebruari 2025. aasta resolutsiooni ES-11/7 tervikliku, õiglase ja püsiva rahu edendamise kohta Ukrainas,

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 17. detsembri 2024. aasta

resolutsiooni 79/174 usu- ja veendumusvabaduse kohta,

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 22. septembri 2024. aasta resolutsiooni 79/1 tulevikupakti kohta,

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 12. oktoobri 2022. aasta resolutsiooni ES-11/4 Ukraina territoriaalse terviklikkuse kohta,

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 10. mai 2011. aasta resolutsiooni 65/276 Euroopa Liidu osalemise kohta Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni töös,

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 3. novembri 1950. aasta resolutsiooni 377 (V) „Uniting for Peace“ (Üheskoos rahu eest),

– võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 31. oktoobri 2000. aasta resolutsiooni 1325 naiste, rahu ja julgeoleku kohta,

– võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 17. novembri 2025. aasta resolutsiooni 2803, millega võeti vastu Gaza rahuplaan,

– võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 11. märtsi 2026. aasta resolutsiooni 2817, milles mõistetakse hukka Iraani rünnakud piirkondlike naabrite vastu,

– võttes arvesse 21. novembri 2025. aasta algatuse „UN80“ tegevuskava,

– võttes arvesse ÜRO peasekretäri 18. septembri 2025. aasta aruannet „Shifting Paradigms: United to Deliver“ (Muutuvad paradigmad. Ühinenud, et tulemusi saavutada),

– võttes arvesse ÜRO peasekretäri 4. septembri 2025. aasta aruannet 2026. aastaks kavandatud programmieelarvega seotud muudetud eelarvestuse kohta ning rahuvalveoperatsioonide toetuskonto kohta aastateks 2025–2026,

– võttes arvesse ÜRO peasekretäri 31. juuli 2025. aasta aruannet volituste täitmise läbivaatamise kohta,

– võttes arvesse oma 21. jaanuari 2026. aasta resolutsiooni ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamise aastaaruande kohta[1] ning resolutsiooni inimõigusi ja demokraatiat maailmas ning Euroopa Liidu poliitikat selles valdkonnas käsitleva 2025. aasta aruande kohta[2],

---

1 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2026)0012.
2 Vastuvõetud tekstid, P10_TA(2026)0014.

– võttes arvesse oma 9. juuni 2021. aasta soovitust nõukogule ÜRO Peaassamblee 75. ja 76. istungjärguks[3],

– võttes arvesse oma 24. oktoobri 2024. aasta resolutsiooni, mis käsitleb ÜRO resolutsiooni 2758 ebaõiget tõlgendamist Hiina Rahvavabariigi poolt ja tema jätkuvaid sõjalisi provokatsioone Taiwani lähistel[4],

– võttes arvesse oma 23. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni soolise võrdõiguslikkuse kohta ELi välis- ja julgeolekupoliitikas[5], milles mainitakse feministlikku välispoliitikat,

– võttes arvesse nõukogu 20. oktoobri 2025. aasta järeldusi ELi ja ÜRO rahu- ja julgeolekualase strateegilise partnerluse täiustamise kohta: ühised prioriteedid 2025–2028,

– võttes arvesse nõukogu 23. juuni 2025. aasta järeldusi, milles käsitletakse ELi prioriteete Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis ÜRO Peaassamblee 80. istungjärgul (september 2025 – september 2026),

– võttes arvesse nõukogu 27. jaanuari 2025. aasta järeldusi ELi prioriteetide kohta ÜRO inimõigusi käsitlevatel foorumitel 2025. aastal,

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 20. märtsi 2025. aasta kohtumise järeldusi,

– võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistuja António Costa suulist kokkuvõtet pärast Euroopa Ülemkogu liikmete mitteametlikku kohtumist 22. jaanuaril 2026,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 121,

– võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A10-0103/2026),

A. arvestades, et praeguses geopoliitilises kliimas on väga tähtis säilitada ja tugevdada reeglitel põhinevat rahvusvahelist korda ning tagada valitsustevaheliste organisatsioonide tõhus toimimine;

B. arvestades, et demokraatia, selle süsteemid, standardid ja väärtused on praeguse mitmepoolse süsteemi alustalad; arvestades, et demokraatiad edendavad reeglitel põhinevat mitmepoolset süsteemi, kuna need on vastastikku kasulikud; arvestades, et demokraatlike riikide maailm, mis koosneb väljakujunenud demokraatlikest süsteemidest, on üldiselt vabam maailm, arvestades selliste riikide

---

3 ELT C 67, 8.2.2022, lk 150.
4 ELT C, C/2025/487, 29.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/487/oj.
5 ELT C 404, 6.10.2021, lk 202.

märkimisväärset kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi, mis takistab autokraatlike riikide prognoosimatut käitumist rahvusvahelises kontekstis; arvestades, et demokraatiat piiravad rahvusvahelisel areenil autoritaarsed, totalitaarsed ja mitteliberaalsed režiimid, kes ründavad seda nii oma riigi piires kui ka väljaspool;

C. arvestades, et mitmepoolne süsteem seisab silmitsi kasvavate ohtudega, nagu Venemaa ebaseaduslik agressioonisõda Ukraina vastu, mis kujutavad endast rünnakuid ülemaailmse rahu ja julgeoleku struktuuri, sealhulgas ÜRO Julgeolekunõukogu vastu, Hiina kasvav mõju ja USA murettekitav lahkumine rahvusvahelistest organisatsioonidest, samuti rahastamiskärped, mis mõjutavad kriitilise tähtsusega valdkondi nagu humanitaarabi, haridus, kliimamuutused, hübriidohud, rahvusvaheline õigus, tervishoid ja rahuloome; arvestades, et rünnakud mitmepoolse süsteemi praeguse seisu vastu tulevad ka demokraatlikelt riikidelt ja ELi (loomulikelt) liitlastelt; arvestades, et ÜRO Julgeolekunõukogu ja selle alaliste liikmete suutmatus tegutseda ÜRO põhikirja tõsiste rikkumiste korral on suurendanud avalikku kriitikat ÜRO kui terviku suhtes;

D. arvestades, et selliste majanduslike vahendite nagu tollimaksude, ekspordikontrolli ja sanktsioonide kasutamine geopoliitiliste eesmärkide saavutamiseks väljaspool mitmepoolseid raamistikke võib nõrgestada Maailma Kaubandusorganisatsiooni, killustada maailmamajandust, süvendada ülemaailmset ebavõrdsust ning mõjutada arenguriike ja haavatavaid elanikkonnarühmi;

E. arvestades, et katsed ÜRO rahustruktuuri nõrgestada, sealhulgas rünnakud ÜRO rahuloomekomisjoni ja laiemate rahujuhtimisstruktuuride vastu, kujutavad endast katset vähendada ÜRO suutlikkust ennetada konflikte, toetada konfliktijärgset ülesehitamist ning tegutseda rahvusvahelise rahu ja julgeoleku tagajana;

F. arvestades, et globaliseerumine ja sellised probleemid nagu kliimamuutused, massihävitusrelvade leviku tõkestamine, pandeemiad, terrorism, võitlus organiseeritud kuritegevuse, uimasti- ja inimkaubanduse vastu ning rände haldamine, muu hulgas, nõuavad mitmepoolset reageerimist; arvestades, et rahastamiskärped ja lahkumised peamistest mitmepoolsetest organitest ja platvormidelt on nõrgendanud rahvusvahelise üldsuse suutlikkust sellistele kriisidele tulemuslikult reageerida;

G. arvestades, et ÜRO süsteem on praeguse mitmepoolse süsteemi tugisammas; arvestades, et see on endiselt kõige sobivam raamistik, et edendada ÜRO põhieesmärke, milleks on rahu, inimõiguste ja kestliku arengu edendamine ülemaailmsel tasandil; arvestades, et ÜRO süsteem võib kogeda struktuurset väsimust, mis on osaliselt tingitud sellest, et see ei ole kohanenud uute rahvusvaheliste osalejatega, kes jagavad ÜRO põhimõtteid, näiteks ELiga;

H. arvestades, et ÜRO Julgeolekunõukogu on väga oluline organ rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamiseks ning arvestades praeguste probleemide tõsidust ja keerukust, peaks tal olema mõjusam ja otsustavam roll;

I. arvestades, et ÜRO süsteemi reform on vajalik selle eesmärgipärasuse tagamiseks; arvestades, et algatus „UN80“ on teretulnud algatus; arvestades, et ei saa eeldada, et ÜRO teeks vähemate ressurssidega rohkem;

J. arvestades, et Taani Kuningriigi ja Gröönimaa suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust ning Gröönimaa rahva enesemääramist ohustavad avaldused ja tegevus kujutavad endast rahvusvahelise õiguse aluspõhimõtete, sealhulgas suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse ja enesemääramise austamise rikkumist, ning aitavad kaasa survediplomaatia tavapäraseks muutmisele;

K. arvestades, et ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2803 kiideti heaks rahunõukogu loomine rahvusvahelise juriidilise isiku staatusega üleminekuadministratsioonina, mis loob raamistiku Gaza ümberkorraldamiseks vastavalt rahuplaanile ja kooskõlastab selle rahastamist kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste õiguspõhimõtetega, et leida usaldusväärne tee kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduseni; arvestades, et Euroopa Ülemkogu eesistuja Costa on muu hulgas väljendanud tõsiseid kahtlusi rahunõukogu põhikirja mitme elemendi suhtes, mis on seotud selle kohaldamisala, juhtimise ja vastavusega ÜRO põhikirjale; arvestades, et Euroopa Parlament väljendab solidaarsust asunike vägivalla ohvritega Jordani Läänekaldal;

L. arvestades, et 2025. aasta augustis keelas Trumpi administratsioon Palestiina presidendil Mahmoud Abbasil ja 80 Palestiina ametnikul osaleda maailma liidrite kohtumisel ÜRO Peaassambleel New Yorgis; arvestades, et ÜRO süsteemi aluseks olevaid kaasamise ja universaalsuse põhimõtteid tuleb alati järgida;

M. arvestades, et Euroopa Liit on jätkuvalt pühendunud rahvusvahelisele õigusele ja ÜRO põhikirjale ning selle reeglitele ja põhimõtetele, sealhulgas suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse ja enesemääramise põhimõtetele, samuti inimõigustele ja põhivabadustele, ning toetab kindlalt rahvusvahelisel õigusel põhinevat mitmepoolset süsteemi, mille keskmes on ÜRO;

N. arvestades, et ELil kui ülemaailmsel osalejal peaks olema ÜROs suurem roll; arvestades, et EL suurendab järk-järgult oma julgeoleku- ja kaitsevõimet, et võtta suurem vastutus konfliktide ennetamise, kriisiohjamise, kaitse ja rahuloome valdkonnas;

O. arvestades, et Euroopa Liidu jaoks näib olevat oluline tihendada koostööd kõigi partneritega, sealhulgas ÜRO ja selle asutustega, et edendada ühiselt ÜRO sisereformiprotsessi ja seeläbi tagada, et ÜRO

jääb tulemuslikuks, kulutõhusaks ja võimeliseks tegelema meie aja kasvavate üleilmsete probleemidega;

P. arvestades, et Euroopa Parlamendi väliskomisjon (AFET) vastutab muu hulgas suhete eest ÜROga tema pädevusse kuuluvates küsimustes ning liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika edendamise, rakendamise ja seiramise eest, sealhulgas rahvusvaheliste partneritega toimuva teabevahetuse ja parlamentaarse diplomaatia kaudu; arvestades, et ÜRO Peaassamblee iga-aastane istungjärk on oluline mitmepoolne foorum ELi välispoliitika prioriteetide edendamiseks ja parlamentaarseks järelevalveks; arvestades, et eespool toodut arvesse võttes toetaksid väliskomisjoni korrapärased lähetused ÜRO Peaassamblee istungjärkudele seda mandaati, võimaldades Euroopa Parlamendil suhelda vastaspooltega, tugevdada Euroopa Parlamendi rolli mitmepoolsetes küsimustes ning toetada ELi pühendumust tulemuslikule ja sidusale välistegevusele;

1. soovitab nõukogul, komisjonil ja komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal:

Mitmepoolsuse kaitsmine ja tugevdamine

a) toetada jätkuvalt toimivat mitmepoolsust, mille puhul seadused ja normid on konfliktist tugevamad, mille keskmes on ÜRO ja mida täiendavad ELi kahepoolsed suhted kolmandate riikidega, et seada esikohale tulemuslikkus, edendada ja kaitsta rahvusvahelist õigust ning järgida ÜRO põhikirja norme ja põhimõtteid, sealhulgas suveräänsust, territoriaalset terviklikkust (sealhulgas ÜRO mereõiguse konventsioonis määratletud merepiirkondi), jõu mittekasutamist, poliitilist sõltumatust, enesemääramist ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitset, ning seista vastu survediplomaatiale ja mis tahes riigi katsetele õõnestada või kahjustada reeglitel põhinevat mitmepoolset korda;

b) kindlalt jätkata universaalsete inimõiguste, demokraatia, inimväärikuse, võrdsuse, õigusriigi ning läbipaistva, usaldusväärse ja kaasava valimisprotsessi austamise, kaitse ja järgimise toetamist kooskõlas nõukogu 2025. aasta järeldustega ELi prioriteetide kohta ÜRO inimõigusi käsitlevatel foorumitel; toetama kindlalt põhimõtet, et inimõigused, olgu need siis kodaniku-, kultuurilised, majanduslikud, poliitilised või sotsiaalsed õigused, on universaalsed, jagamatud, üksteisest sõltuvad ja omavahel seotud;

c) kinnitada veel kord mitmepoolsete organisatsioonide olulist rolli konfliktide lahendamise ja ülemaailmse juhtimise asendamatu platvormina, samuti rolli reageerimisel suurtele ülemaailmsetele probleemidele, nagu muu hulgas kliimamuutused, rändevoogude juhtimine, massihävitusrelvade leviku tõkestamine, pandeemiad,

terrorism ning võitlus organiseeritud kuritegevuse ja uimastikaubanduse vastu ning luua tihedas koostöös ELi sarnaselt meelestatud partneritega teerajajana mitmepoolseid algatusi, mis põhinevad kindlalt üleilmsetel reeglitel ning aitavad tagada Euroopa julgeolekut ja heaolu;

d) rõhutada, et stabiilne, usaldusväärne ja õiglane mitmepoolne süsteem ning mitmepoolsed foorumid, nagu ÜRO, on olulised rahu ja julgeoleku tagamiseks suurenenud geopoliitiliste pingete ja humanitaarkriisi mitme kriisikolde kontekstis kogu maailmas ning peavad olema osa ELi julgeolekustruktuurist;

e) võtta murega teadmiseks eri osalejate katsed õõnestada ÜRO legitiimsust, autoriteeti ja universaalsust, nõrgestada rahujuhtimisstruktuure ja politiseerida ÜRO organite toimimist;

f) tõdeda oluliste toetajate hilinenud maksete või maksmata jätmise negatiivset mõju; rõhutada, kui oluline on USA jõuline osalemine ÜRO süsteemi rahalise jätkusuutlikkuse tagamisel, võideldes samal ajal kõigi katsete vastu nõrgendada mitmepoolset koostööd ajal, mil seda on kõige rohkem vaja, ja takistada ÜRO volituste täitmist, eelkõige humanitaarabi valdkonnas; rõhutada vajadust aktiivselt ohjeldada autoritaarsete ja revisionistlike osalejate jõupingutusi, mille eesmärk on ära kasutada lääneriikide tagasitõmbumist või eemaldumist rahvusvahelistest organisatsioonidest;

g) teha kõik endast olenev, et tagada 2025. aasta eelarve puudujäägi võimalikult kiire kõrvaldamine, et vältida finantskrahhi, tagada programmide jätkuv elluviimine kogu maailmas, samuti ÜRO peakorteri tulemuslikud operatsioonid ja ÜRO Peaassamblee 81. istungjärgu korraldamine;

h) rõhutada, kui oluline on edendada soolist võrdõiguslikkust, naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist ning asjakohaste rahvusvaheliste kohustuste, sealhulgas naiste, rahu ja julgeoleku tegevuskava ning ÜRO Soolise Võrdõiguslikkuse ja Naiste Õiguste Edendamise Agentuuri tegevuskava täielikku rakendamist; toetada aktiivselt soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist kõigis ÜRO poliitikavaldkondades ja programmides, tagades naiste ja noorte võrdse osalemise juhtimises ja mitmepoolsetes otsustusprotsessides, sealhulgas noorte struktureeritud nõustamismehhanismide, piisavate vahendite ning naiste ja tütarlaste õiguste kaitse ja edendamise kaudu kooskõlas rahvusvaheliste standarditega; tõdeda, et relvakonfliktid mõjutavad ebaproportsionaalselt palju naisi ja tütarlapsi, kes on aga ka võimsad muutuste elluviijad konfliktide ennetamisel, rahuvahendamises, rahuloomes ja konfliktijärgses taastumises; nõuda naiste täielikku, võrdset ja sisulist osalemist rahuprotsessides ja otsuste tegemisel ning piisavaid vahendeid

ja aruandekohustust naiste, rahu ja julgeolekuga seotud kohustuste täitmisel ÜRO rahuoperatsioonidel ja vahendustegevuses;

i) rõhutada järgmise ÜRO peasekretäri eelseisva valimise strateegilist tähtsust; tegutseda koordineeritult ja läbipaistvalt, et toetada avatud, kaasavat ja saavutustel põhinevat valikuprotsessi, eesmärgiga tagada sellise kandidaadi ametisse nimetamine, kellel on tõendatud juhtimisoskus, kes on sõltumatu ja pühendunud ÜRO põhikirjale, rahvusvahelisele õigusele ja tulemuslikule mitmepoolsusele, kes on võimeline juhtima ÜRO reformi, tugevdama konfliktide ennetamist ning reageerima otsustavalt praegustele ja tekkivatele üleilmsetele julgeolekuprobleemidele; pöörata nõuetekohast tähelepanu soolise võrdõiguslikkuse edendamisele, kui kandidaadid on võrdselt kvalifitseeritud, sealhulgas selleks, et nimetada peasekretäriks mõni naine;

ÜRO süsteemi reform

j) toetada ÜRO süsteemi ambitsioonikaid reforme ning teha koostööd ÜRO liikmesriikide, ÜRO süsteemi ja ÜRO peasekretäriga, et edendada ÜRO 80. istungjärgu reformikava ja tagada, et ÜRO suudaks tulemuslikult saavutada tulemusi kõigis kolmes sambas – rahu ja julgeolek, kestlik areng ja inimõigused – ning oleks tulemuslikum, tõhusam, erapooletum, läbipaistvam, rahaliselt jätkusuutlikum ja reageerimisvõimelisem ning suudaks lahendada praeguseid ja esilekerkivaid ülemaailmseid probleeme;

k) võtta teadmiseks algatuse „UN80“ tegevuskava järgmised sammud ja osaleda nende elluviimises, et algatusest „UN80“ ei saaks pelgalt eelarve ümberjaotamist, mis ohustaks selle head toimimist sellistes olulistes valdkondades nagu inimõigused; osaleda aktiivselt kõigis aruteludes, mis käsitlevad ÜRO eelarvesse tehtavate maksete ja tagasimaksete süsteemi reformi, et tagada vahendite õigeaegsem kogumine ja seejärel nende tõhus eraldamine, et leevendada muret selle pärast, kas ÜROsse panustatud raha kulutatakse hästi;

l) rõhutada, et juhul, kui teised ülemaailmsed osalejad, eelkõige meie traditsioonilised liitlased, lahkuvad, peab EL võtma suurema vastutuse mitmepoolsete institutsioonide, sealhulgas ÜRO toetamise, rahastamise ja tugevdamise eest, eelkõige ÜRO Julgeolekunõukogu reformimise kaudu, et see kajastaks paremini tänapäeva maailma, ning ÜRO-le ja selle asutustele antava põhitoetuse säilitamise ja suurendamise abil; teha sellega seoses koostööd kolmandate riikidega, nagu Hiina või USA, tagamaks, et nende vabatahtlik panus ÜRO süsteemi vastab nende majandusarengule ja silmapaistvale rollile ÜRO

Julgeolekunõukogu liikmetena; tuletada meelde Ameerika Ühendriikide olulist rolli ÜRO süsteemi ülesehitamisel; väljendada muret meie liitlase muutunud suhtumise pärast ÜROsse ja laiemasse mitmepoolsesse süsteemi; nõuab tungivalt, et Ameerika Ühendriigid kui ÜRO Julgeolekunõukogu alaline liige täidaks oma kohustusi ja kaitseks reeglitel põhinevat rahvusvahelist korda ning rahvusvahelise õiguse järgimist ning aitaks aktiivselt kaasa rahu saavutamisele ja hoidmisele;

m) kinnitada veel kord oma pühendumust tulevikupaktile, mis on oluline samm ÜRO elavdamise, kestliku arengu tegevuskava 2030 elluviimise ja kestliku arengu eesmärkide saavutamise ning rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamise suunas;

n) rõhutada, et rahvusvahelise korra legitiimsus ja jätkusuutlikkus sõltuvad ÜRO Julgeolekunõukogu põhjalikust reformimisest, et muuta see tulemuslikumaks, kaasavamaks, läbipaistvamaks, demokraatlikumaks ja vastutustundlikumaks, tagades, et see kajastab paremini tänapäeva ülemaailmset tegelikkust ja loodaks tingimused veto kasutamise rangeks piiramiseks, kui see blokeerib ÜRO olulist tegevust, eelkõige sõjakuritegude ja inimsusvastaste kuritegude korral, ning seades eesmärgiks veto tulevikus täielikult tühistada; rõhutada, et Venemaa on kaotanud oma moraalse legitiimsuse ÜRO Julgeolekunõukogu alalise liikmena, rikkudes jämedalt ÜRO põhikirja peamisi põhimõtteid, eelkõige pidades agressioonisõda Ukraina vastu, ning blokeerides vetoga oma ebaseaduslikku tegevust käsitlevad otsused;

o) töötada selle nimel, et saada ELile ÜRO Julgeolekunõukogus alaline koht lisaks juba olemasolevale Prantsusmaa kohale, Julgeolekunõukogu tulevase konsensusliku reformi kontekstis; töötada selle nimel, et saavutada ELi alaline koht igas mitmepoolses foorumis, et tugevdada ELi rolli kolmandate riikide koostööpartnerina;

p) tunnustada ÜRO ja selle asutuste rolli, eelkõige konfliktipiirkondades; kahekordistada toetust mitmepoolsusele, suurendades poliitilist ja rahalist toetust ÜRO ja selle asutuste tööle, rõhutades samal ajal vajadust tegeleda süsteemse organisatsioonidevahelise ja organisatsioonisisese killustatuse, dubleerimise ning volituste ja rahastamise ebakõladega ÜRO struktuurides ja organites; tagada, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus nähakse ÜRO-le ja selle ametitele ette sihtotstarbeline, piisav ja prognoositav rahastamine;

q) edendada seisukohta, et Venemaa koht ÜRO Julgeolekunõukogu alalise liikmena on õiguslikult küsitav, sest ÜRO põhikirja artiklis 23 nimetatakse alaliseks liikmeks Nõukogude Liitu, mitte Venemaad;

r) ergutada liikmesriike kooskõlastama ja sünkroniseerima oma tegevust ÜRO organites ja asutustes ning töötama ÜRO eriraportööride süsteemi reformimise nimel; korrata, kui oluline on, et kõik riigid kohustuksid taas andma täieliku juurdepääsu ÜRO eriraportööridele; võtta vastu menetlused, mis võimaldavad tulemuslikult reageerida mis tahes võimalikule kallutatusele ja ebatõhususele, võimalikele takistustele või piirangutele, mis võivad ohustada ÜRO asutuste volitusi, sealhulgas seoses ELi toetuse ja rahastamisega, tagades töötajate piisava kontrollimise ja järelevalve;

s) jätkata koostöö tugevdamist partneritega, eelkõige sarnaselt meelestatud riikidega ja nendega, kes soovivad mitmepoolset süsteemi järgida, sellele kaasa aidata ja seda tõhustada, et saavutada konsensus ja edendada toimivat mitmepoolset korda; rõhutab, et selline koostöö peab põhinema mitmepoolsuse, rahvusvahelise õiguse, inimõiguste ja rahvusvaheliste institutsioonide ühise otsustusprotsessi austamisel, tagades samal ajal, et EL arendab poliitilist, finants- ja institutsioonilist suutlikkust tegutseda iseseisvalt, kui partnerid taganevad mitmepoolsetest raamistikest, neid õõnestavad või ära kasutavad; rõhutada, et mitmepoolsete institutsioonide, rahvusvahelise õiguse ja riikide suveräänse võrdsuse austamine on ülemaailmse rahu, julgeoleku ja kestliku arengu jaoks hädavajalik;

t) rõhutada tungivat vajadust ELi tõelise ja struktureeritud koostöö järele maailma lõunapoolsete riikide kui võrdsete partneritega ülemaailmses juhtimises, sealhulgas suurema esindatuse kaudu otsuseid tegevates organites, õiglase juurdepääsu kaudu rahastamisele ja tehnoloogiale ning ühisvastutuse kaudu rahvusvaheliste algatuste eest sellistes valdkondades nagu areng, kliimameetmed, e-valitsus ja rahuloome; teha koostööd liikmesriikidega, et tõhustada ELi tegevust nendes riikides;

u) suurendada kooskõlastamist Lõuna-Ameerika riikidega, kellega ELi ühendavad paljud sidemed ja kes jagavad ühist nägemust reeglitel põhinevast rahvusvahelisest korrast ja mitmepoolsusest, arvestades, et mõlemad piirkonnad moodustavad kokku ühe kolmandiku hääleõigusest ÜROs;

v) tuletada meelde ÜRO Julgeolekunõukogu, eriti selle alaliste liikmete kohustust kaitsta rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ning tagada vastutusele võtmine rahvusvahelise õiguse rikkumiste eest, hoidudes topeltstandarditest ja rahvusvaheliste normide valikulisest kohaldamisest; uurida võimalusi ÜRO Peaassamblee rolli tugevdamiseks selles valdkonnas uuenduslike ja demokraatlike hääletussüsteemide kaudu, mille puhul ÜRO Peaassamblee kvalifitseeritud häälteenamus suudab ületada ÜRO Julgeolekunõukogu veto ummikseisu, kooskõlas

ÜRO rahudoktriiniga;

w) toetada kaitsmise kohustust (R2P), mis on ohtusid, väljakutseid ja muutusi käsitleva kõrgetasemelise eksperdirühma ning sekkumise ja riikliku suveräänsuse küsimustega tegeleva rahvusvahelise komisjoni välja pakutud uus norm, ning soovitada, et R2P oleks ÜRO raamistikus alus ühisele tegutsemisele, et päästa tõsises ohus olevaid elanikke, kui nende valitsused ei saa või ei taha tegutseda;

Rahu ja julgeolek

x) kinnitada veel kord oma teravat hukkamõistu Venemaa ebaseaduslikule agressioonisõjale Ukraina vastu ning Venemaa rünnakutele ülemaailmse rahu- ja julgeolekustruktuuri, sealhulgas ÜRO Julgeolekunõukogu instrumentide vastu; toetada Ukrainas täielikku relvarahu, et leevendada tsiviilelanike kannatusi, ning tervikliku, õiglase ja püsiva rahu saavutamist, sealhulgas tugevaid julgeolekutagatisi, mis põhinevad ÜRO põhikirjal ja rahvusvahelisel õigusel ja millega ennetatakse igasugust uut agressiooni ja võideldakse viivitamata selle vastu, tagades samal ajal täieliku vastutusele võtmise sõjakuritegude eest ning röövitud Ukraina laste, vangistatud tsiviilisikute ja sõjavangide tagasitoomise; toetada ÜROd õiguslike mehhanismide kindlaksmääramisel, et võtta Venemaa külmutatud varad kasutusele Ukraina ülesehitamiseks, tekitamata ELi liikmesriikidele rahalist koormust; taotleda Venemaa ja tema liitlaste poolt kolmandate riikide üksuste ja üksikisikute suhtes toime pandud küberrünnete hukkamõistmist;

y) rõhutada, et Arktika on kasvavate geopoliitiliste pingetega piirkond, mida iseloomustab konkurents loodusvarade pärast ja üha suurem sõjaline kohalolek; väljendada sügavat muret Venemaa julgeolekut destabiliseeriva ja strateegilise tegevuse pärast piirkonnas; rõhutada, kui oluline on austada Taani Kuningriigi ja Gröönimaa suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust ning Gröönimaa rahva enesemääramisõigust, võttes teadmiseks Gröönimaa rahva tugeva vastuseisu mis tahes välistele katsetele seda staatust ilma nende vaba tahte ja nõusolekuta muuta; kutsuda ELi ja selle partnereid üles toetama Taanit ja Gröönimaad piirkonna stabiilsuse kaitsmisel välise geopoliitilise surve tingimustes, sealhulgas tõhustatud Arktika-alase koostöö kaudu; rõhutada, et EL ja ÜRO peavad keskenduma Arktika küsimustes rohkem stabiilsusele, konstruktiivsele dialoogile ning rahvusvahelise õiguse ja ÜRO põhikirja täielikule austamisele;

z) edendada aktiivselt Gruusia suuremat toetamist ÜROs, tuletades meelde, et ligikaudu 20 % Gruusia rahvusvaheliselt tunnustatud territooriumist on endiselt Venemaa ebaseadusliku okupatsiooni

all; tugineda ÜRO Inimõiguste Nõukogu 2024. aasta konsensuslikule resolutsioonile koostöö kohta Gruusiaga, milles nõutakse rahvusvaheliste inimõiguste mehhanismide viivitamatut ja takistamatut juurdepääsu okupeeritud piirkondadele ning juhitakse tähelepanu jätkuvatele rikkumistele, sealhulgas etniliste grusiinide vastu Abhaasias ja Lõuna-Osseetia piirkonnas; teha koostööd ÜRO partneritega, et tugevdada seiret ja aruandekohustust, suurendada jõupingutusi Gruusia suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse säilitamiseks, tegeleda inimõiguste olukorraga okupeeritud territooriumidel ning toetada riigisiseste põgenike turvalist ja väärikat tagasipöördumist, järgides täielikult rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja;

aa) väljendada muret jätkuva sõjategevuse pärast Lähis-Idas, sealhulgas Iraani ja tema piirkondlike terroriorganisatsioonidest käsilaste destabiliseeriva rolli pärast; rõhutada, et Ameerika Ühendriikide ja Iisraeli rünnakud toimuvad väljaspool reeglitel põhinevat mitmepoolset süsteemi; väljendada täielikku solidaarsust Iraani rahvaga ja toetada neid, mõista Iraani režiim teravalt hukka rahumeelsete meeleavalduste vägivaldse mahasurumise, massimõrvade, meelevaldsete kinnipidamiste ja hukkamiste eest ning nõuda ÜRO sõltumatu teabekogumismissiooni loomist ja täielikku koostööd sellega, et tagada vastutusele võtmine kõigi rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse raskete rikkumiste eest; väljendada heameelt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2817 (2026) vastuvõtmise üle, milles mõistetakse kõige karmimalt hukka Iraani rünnakud Bahreini, Kuveidi, Omaani, Katari, Saudi Araabia, Araabia Ühendemiraatide, Jordaania ja Iraagi vastu ning nõutakse nende viivitamatut lõpetamist; mõista hukka ka Iraani rünnakud Iisraeli vastu; suurendada diplomaatilisi pingutusi mitmepoolsetel foorumitel ja püüda teha tihedamat koostööd ELi partneritega piirkonnas, et edendada pingete leevendamist, ülesehitamist, sisukat dialoogi ja kestlikku piirkondlikku stabiilsust kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja ÜRO põhimõtetega; kaaluda Liibanoni riigistruktuuride tugevdamist, mis on stabiilsuse jaoks keskse tähtsusega, ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1701, 1559 ja 1680 täieliku rakendamise, relvastatud valitsusväliste osalejate desarmeerimise, sealhulgas Hezbollah’ sõjalise taristu lammutamise kaudu, Liibanoni relvajõudude täieliku paigutamise kaudu, sealhulgas lõunas, ning Liibanoni taotlusel asjakohase rahvusvahelise toetuse kaudu ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1701 alusel, toetades samal ajal jõupingutusi Iisraeliga püsiva lahenduse leidmiseks;

ab) nõuda tungivalt, et ÜRO Julgeolekunõukogu pöörduks Iraani olukorra asjus Rahvusvahelise Kriminaalkohtu poole, andes

sellega kohtule jurisdiktsiooni rahvusvahelise relvakonflikti ja selle laiema piirkondliku mõõtme kontekstis toime pandud kuritegude suhtes, et tagada vastutusele võtmine sõjakuritegude, inimsusvastaste kuritegude ja muude rahvusvahelise kriminaalõiguse raskete rikkumiste eest, mille on toime pannud kõik osalised, sealhulgas riiklikud ja valitsusvälised osalejad; rõhutada vajadust tegeleda selliste rahvusvaheliste vastutusele võtmise püüdluste raames Iraani julgeolekujõudude poolt 2026. aasta jaanuaris tsiviilelanikkonna vastu toime pandud ulatuslike tapmistega;

ac) mõista teravalt hukka tsiviilobjektide, sealhulgas koolide ja elamupiirkondade vastu tehtud rünnakud, mille tagajärjel on surma saanud lapsi ja mis võivad kujutada endast rahvusvahelise humanitaarõiguse rasket rikkumist; tuletada meelde, et tsiviilobjektide ründamise keeld on üks kõige olulisemaid rahvusvahelise humanitaarõiguse põhimõtteid; tuletada lisaks meelde, et lapsed on rahvusvahelise õiguse kohaselt erikaitse all, ning nõuda täielikku vastutusele võtmist laste vastu toime pandud rikkumiste eest;

ad) võtta teadmiseks ÜRO Julgeolekunõukogu 17. novembri 2025. aasta resolutsioon 2803 Gaza konflikti lõpetamise ulatusliku kava kohta; rõhutada, kui oluline on täiendavalt uurida koostoimet ja koostööd mis tahes uute mehhanismide ning ÜRO põhikirja kohaste olemasolevate rahvusvaheliste rahu- ja julgeolekustruktuuride vahel; teha aktiivset koostööd liikmesriikidega, et saavutada alaline relvarahu, mida tulemuslikult rakendatakse ja järgitakse, ning kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse täielik elluviimine; rõhutada, et Gaza jätkusuutlik tulevik nõuab Hamasi ja teiste Gaza relvastatud rühmituste demilitariseerimist ning et nendel rühmitustel ei tohiks olla mingit rolli territooriumi valitsemises ja haldamises; mõista hukka ebaseaduslikud asundused ja kõik rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumised, sealhulgas sõjakuriteod;

ae) mõista hukka Iisraeli ühepoolne tegevus, mille eesmärk on laiendada oma kohalolekut Jordani Läänekaldal, Iisraeli asunduste laiendamine Jordani Läänekaldal, mille Rahvusvaheline Kohus tunnistas oma 19. juuli 2024. aasta nõuandvas arvamuses ebaseaduslikuks, äärmuslastest asunike eskaleeruv vägivald, palestiinlaste sunniviisiline ümberasustamine ja Knesseti heakskiidetud seaduseelnõu, millega laiendatakse surmanuhtluse kasutamist nii sõjaväe- kui ka tsiviilkohtute poolt; töötada aktiivselt selle nimel, et ÜRO Julgeolekunõukogu võtaks vastu sihipärased piiravad meetmed Jordani Läänekaldal palestiinlaste vastu suunatud rünnakute eest vastutavate vägivaldsete Iisraeli asunike vastu kooskõlas kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase

sanktsioonirežiimi alusel vastu võetud Euroopa Ülemkogu 11. mai 2026 järeldustega; nõuda tungivalt, et kõik pooled täidaksid oma rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi, et saavutada õiglane, kõikehõlmav ja püsiv rahu, mille aluseks on kahe riigi kooseksisteerimisel põhinev lahendus; kiita järgmises mitmeaastases finantsraamistikus heaks ELi rahastu Gaza ülesehitamiseks, millega antakse piisavat ja prognoositavat rahalist toetust Palestiina ülesehitamiseks ja demokraatlikuks valitsemiseks ning aidatakse kaasa kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse saavutamisele;

af) kinnitada veel kord ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsiooni Lähis-Idas (UNRWA) rolli humanitaarabi ja oluliste teenuste, sealhulgas tervishoiu- ja haridusteenuste osutamisel Palestiina pagulastele Gazas ja laiemas piirkonnas, märkides, et praegu ei ole toimivat alternatiivi selle ülesannete asendamiseks; jätkata UNRWA töö ja erapooletuse seiramist, kindlustades usaldusväärsed julgeolekutagatised ja rahvusvahelise õiguse täieliku järgimise, sealhulgas Colonna aruande rakendamise; väljendada heameelt sellekohaste eduaruannete üle ning nõuda tungivalt, et UNWRAs võetaks täielikult ja kiiresti vastu aruande soovitused neutraalsuse kaitsemeetmete ja sisekontrollisüsteemide tugevdamise kohta; seirata UNRWA esitatud tegevuskava kohaldamist; nõuda UNRWA volituste ja rahastamise täielikku taastamist koos tugeva järelevalve ja aruandekohustusega; rõhutada, et igasugune koostöö terroristidega või terrorismi sallimine kahjustab oluliselt humanitaarpõhimõtteid, piirkondlikku stabiilsust ja rahuväljavaateid;

ag) tugineda komisjoni jätkuvale koostööle asjaomaste haridusasutustega ning rõhutada, kui oluline on edendada õppekavasid, mis edendavad kooseksisteerimist, sallivust ja leppimist ning inimõiguste austamist nii Iisraelis kui ka Palestiinas, kooskõlas UNESCO standarditega; väljendada heameelt komisjoni jätkuva koostöö üle Palestiina omavalitsusega õppekavade reformimisel ning tunnustab teadete kohaselt 2025. aastal tehtud käegakatsutavaid edusamme, sealhulgas Palestiina haridus- ja kõrgharidusministeeriumi käimasolevat õpikute läbivaatamist ja muutmist, et tagada kooskõla UNESCO standarditega; tuletada meelde, et Palestiina omavalitsus peab eemaldama mis tahes õppematerjalid ja sisu, mis ei vasta UNESCO standarditele, eelkõige need, mis soodustavad antisemitismi ja õhutavad vägivalda ja terrorismi, millega lapsed ei tohiks kokku puutuda; rõhutada nii Iisraeli kui ka Palestiina poolse vaenukõne ja vägivaldse käitumise kõigi vormide hukkamõistmise ja kaotamise tähtsust, olenemata kontekstist; rõhutada hariduse tähtsust kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse väljavaadete loomisel; korrata ELi seisukohta, et kõigis mõlema

poole kooliõpikutes ja õppematerjalides tuleb järgida UNESCO rahu, sallivuse, kooseksisteerimise ja vägivallast hoidumise standardeid;

ah) kinnitada veel kord liidu täielikku pühendumust kõigi oma liikmesriikide suveräänsuse, sõltumatuse ja territoriaalse terviklikkuse austamisele kooskõlas ÜRO põhikirjaga; rõhutada, et Türgi vägede jätkuv ebaseaduslik viibimine ELi liikmesriigi Küprose Vabariigi territooriumil kujutab endast rahvusvahelise õiguse rikkumist ja põhiliste inimõiguste rikkumist, ning nõuda seetõttu Türgi okupatsioonivägede viivitamatut ja täielikku väljaviimist, kõigi pagulaste õigust koju tagasi pöörduda ning kõigi kadunud isikute saatuse kindlakstegemist; toetada jätkuvalt Küprose konflikti lahendamise kõneluste kiiret taasalustamist ÜROs kokku lepitud raamistikus, tuginedes kahest tsoonist ja kahest kogukonnast koosnevale poliitilise võrdsusega föderatsioonile kooskõlas asjakohaste ÜRO resolutsioonidega, ning hoiatada mis tahes ühepoolse tegevuse eest, mis ei ole kooskõlas rahumeelse lahendusega; nõuda, et austataks puhvertsooni staatust ja ÜRO rahuvalvejõudude mandaati Küprosel; toetada ÜRO peasekretäri Küprose erisaadiku ja ELi Küprose erisaadiku tööd;

ai) mõista teravalt hukka, et naiste ja inimõigustega tegelevate ÜRO organite ametikohtadele, sealhulgas juhtivatele ametikohtadele nimetatakse selliste riikide esindajaid, kus naisi pidevalt diskrimineeritakse;

aj) rõhutada, et poliitiline ja julgeolekualane üleminek Süürias on endiselt habras ning seda iseloomustavad jätkuvalt ebakindlus, inimõiguste rasked rikkumised, elanikkonna sundümberasumine ning rünnakud usu- ja etniliste kogukondade vastu; toetada Süüria mitmekesist ühiskonda, mis on Iraani ja Venemaa toetatud Assadi režiimi ja terrorirühmituste tõttu kannatanud üle kümne aasta; toetada Süüria juhitud ja Süüria vastutusel toimuvat kaasavat poliitilist protsessi, mis kindlustab territoriaalse terviklikkuse ja leppimise; kutsuda Süüria ametivõime üles suurendama jõupingutusi, et kaasata kõik Süüria ühiskonna osad otsuste tegemisse ning tagada usu- ja etniliste vähemuste vastu suunatud tegude kiire, läbipaistev ja sõltumatu uurimine, et võidelda usu- ja etniliste kogukondade vastu suunatud vägivalla ja karistamatusega; rõhutada vajadust ELi ja ÜRO koordineeritud tegevuse järele selle protsessi toetamiseks, sealhulgas 29. jaanuari 2026. aasta integratsioonileping Süüria üleminekuvalitsuse ja kurdi juhitud valitsuse vahel;

ak) korrata, et rahvusvahelisi inimõiguste mehhanisme ei tohi kasutada selleks, et luua *de facto* rändeõigusi või õõnestada riikide suveräänset õigust oma piire ise kontrollida ja oma

rändepoliitika üle ise otsustada;

al) säilitada kindel seisukoht Afganistani *de facto* ametivõimude ja halveneva humanitaarolukorra suhtes; jätkata ja suurendada ELi toetust Afganistani rahvale, eelkõige naistele ja tütarlastele, kelle õigusi Taliban pidevalt rikub; kutsuda Talibani üles kaotama piirangud, mis piiravad naiste ja tütarlaste võrdset juurdepääsu haridusele ja osalemist avalikus elus; nõuda rangelt tingimusliku koostöö säilitamist *de facto* ametivõimudega kooskõlas ELi kehtestatud kriteeriumide ja ÜRO eriraportööri soovitustega; võtta Afganistani *de facto* ametivõimud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja ÜRO sõltumatu uurimismehhanismi korraldatud uurimiste kaudu vastutusele;

am) osaleda diplomaatilistes pingutustes, et vältida edasist eskaleerumist Taiwani väinas ja Lõuna-Hiina merel ning seista vastu praeguse olukorra mis tahes ühepoolsele muutmisele sunni või jõu abil; teha sarnaselt meelestatud partneritega koostööd, et tugevdada piirkonnas stabiilsust ja julgeolekut ning tõhustada heidutust survemeetmete või sõjalise tegevuse vastu; kaitsta jätkuvalt jõu kasutamise keelu põhimõtet, mis on kodifitseeritud ÜRO põhikirjas; rõhutada, et ÜRO resolutsioonis 2758 ei määrata kindlaks Taiwani suveräänsust, selles ei mainita Taiwani ning seda ei saa kasutada Taiwani väljaarvamiseks rahvusvahelisest süsteemist; suurendada ELi toetust Taiwani sisulisele osalemisele rahvusvahelistes organisatsioonides, mille liikmesus või tegevus ei piirdu riikidega, sealhulgas organisatsioonides, kus on võimalik saada vaatleja staatus, rahvusvahelise üldsuse hüvanguks; kutsuda ÜROd üles võimaldama aktivistidele, kodanikuühiskonna esindajatele ja ajakirjanikele, kellel on Taiwani pass, juurdepääsu ÜRO üritustele;

an) julgustada Tai Kuningriiki ja Kambodža Kuningriiki lahendama kõik vaidlused rahumeelselt ja diplomaatilise dialoogi kaudu, kasutades täielikult ära olemasolevaid kahepoolseid, piirkondlikke ja rahvusvahelisi mehhanisme kooskõlas ÜRO põhikirja ning asjakohaste lepingute ja kokkulepetega;

ao) tugevdada liidu rolli Aafrika eelistatud julgeolekupartnerina, suurendades ELi, Aafrika Liidu ja ÜRO koostööd konfliktide ennetamisel, vahendamisel ja kriisidele reageerimisel, sealhulgas Aafrika juhitavate rahuoperatsioonide prognoositava ja kestliku rahastamisega, eelkõige Aafrika rahu ja julgeoleku struktuuri ning vajaduse korral ÜRO poolt kindlaks määratud osamaksete kaudu; tegeleda teravate ja omavahel seotud julgeoleku- ja humanitaarkriisidega Sahelis, Aafrika Sarve piirkonnas, Sudaanis ja Kongo Demokraatlikus Vabariigis (Kongo DV), sealhulgas džihadistliku terrorismi leviku, vägivaldse äärmusluse, sõjaliste riigipöörete ja ebakindla

olukorraga; mõista selgesõnaliselt hukka jätkuv vägivald ja ebakindlus Kongo DV idaosas, täita rahuprotsessis aktiivset ja koordineeritud rolli ning nõuda uusi rahvusvahelisi jõupingutusi, et edendada õigusemõistmist, võidelda karistamatuse vastu ja tagada ÜRO kaardistamisaruande täielikud järelmeetmed, sealhulgas sanktsioonid; kutsuda üles laiendama praegu Darfuri suhtes kohaldatavat relvaembargo režiimi ülejäänud Sudaanile, et saavutada Sudaanis püsiv relvarahu; reageerida julgeolekuvaakumitele, mida süvendab rahvusvaheliste missioonide väljaviimine ja destabiliseerivate väliste osalejate, sealhulgas Venemaa palgasõdurite võrgustike kasvav kohalolek ja hübriidsekkumine; tagada, et kogu ELi julgeolekualane tegevus põhineb kohalikul isevastutusel, demokraatlikul aruandekohustusel, soolisel kaasatusel ning humanitaarabi, arengupoliitika ja rahuloome vahelisel seosel kooskõlas ÜRO rahuloome ning naiste, rahu ja julgeoleku raamistikega;

ap) jätkata koostööd ÜROga, et lahendada ülemaailmseid julgeolekuprobleeme konfliktide ennetamise, vahendamise, rahuloome, kriisiohjamise ja terrorismivastase võitluse abil kooskõlas ELi ja ÜRO rahu- ja julgeolekualase strateegilise partnerlusega; tunnistada ÜRO rahuoperatsioonide olulist rolli ja võimendada nende operatsioonide tuleviku läbivaatamist, et tagada nende kohandamine vastavalt tänapäeva julgeolekumaastikule; nõuda vajalike õiguslike vahendite loomist, et suurendada enesekaitse põhimõtte kohaldamisala ja kohaldatavust, tegelemaks asjakohaselt ohtudega, mis tulenevad valitsusvälistest osalejatest üha laialdasema asümmeetrilise sõjapidamise ja hübriidmeetmete ajastul; rõhutada demokraatia toetamise ja julgeoleku vastastikust seost rahvusvahelisel areenil; suurendada toetust demokraatia edendamisele kooskõlas aluslepingust tulenevate kohustustega, sealhulgas valimiste vaatlemisele;

aq) rõhutada naiste olulist rolli konfliktide vahendamisel ja rahuvalvemissioonides; tuletada meelde, et naised on alaesindatud ÜRO ja ELi missioonide kõigil tasanditel ning et äärmiselt oluline on kaitsta naisi ja tütarlapsi konflikti- ja konfliktijärgsetes olukordades; rõhutada, kui oluline on tagada naistele ja tütarlastele konflikti- ja konfliktijärgses olukorras täielik juurdepääs seksuaal- ja reproduktiivtervishoiule ning seonduvatele õigustele;

ar) võtta teadmiseks tõsised riskid, mis tulenevad uuest võidurelvastumisest ja ülemaailmsete desarmeerimispüüdluste nõrgenemisest, mis on suures osas tingitud Venemaa, Hiina ja Põhja-Korea tuumavõimsuse suurendamisest pärast seda, kui Venemaa teatas 2023. aastal ühepoolselt, et peatab uue START lepingu järgimise; kutsuda kõiki tuumariike üles peatama oma tuumaarsenali kvantitatiivse ja kvalitatiivse laiendamine ning

osalema riskide vähendamise, läbipaistvuse ja relvastuskontrolli protsessides; jätkata massihävitusrelvade leviku tõkestamist ja relvastuskontrolli reguleerivate mitmepoolsete raamistike ning relvade ja kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia eksporti reguleerivate raamistike kaitsmist ja tugevdamist; edendada ja tugevdada mitmepoolseid vahendeid keemia- ja bioloogiliste relvade tootmise, ladustamise ja kasutamise vastu;

as) kutsuda üles suurendama jõupingutusi, et teha lõpp karistamatusele ja tagada vastutus rahvusvahelise õiguse rikkumiste eest, sealhulgas toetades inimsusvastaste kuritegude ennetamise ja nende eest karistamise konventsiooni kiiret vastuvõtmist, tugevdades rahvusvaheliste kuritegude sõltumatut uurimist ning toetades täielikult Rahvusvahelist Kriminaalkohut ja Rahvusvahelist Kohut kui olulisi, sõltumatuid ja erapooletuid kohtuasutusi, sealhulgas järgides Rooma statuuti ning tunnistades Rahvusvahelise Kohtu määruste ja otsuste siduvat iseloomu; mõista hukka enneolematud ohud, muu hulgas Ameerika Ühendriikide poolt, millega Rahvusvaheline Kriminaalkohus silmitsi seisab, ning nõuda ELi blokeerimisseaduse[6] aktiveerimist, tulemuslikku kohaldamist ja tugevdamist, et kaitsta rahvusvaheliste õigusasutuste, eelkõige Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja Rahvusvahelise Kohtu ning nende kohtutega koostööd tegevate ja neid toetavate organite sõltumatust ja toimimist;

at) nõuda rahvusvaheliste sanktsioonirežiimide põhjalikku läbivaatamist, et tagada suurem mõjusus, sidusus ja vastutus, vältides samal ajal nende politiseerimist ja minimeerides nende võimalikku negatiivset mõju tsiviilelanikkonnale kooskõlas rahvusvahelise õigusega;

au) mõista hukka kõik rünnakud, ähvardused ja vägivallaaktid ÜRO töötajate, rahuvalvajate ja ÜRO rajatiste vastu ning kutsuda kõiki konfliktiosalisi üles austama ÜRO töötajate ja taristu ohutust, julgeolekut ja neutraalsust täielikus kooskõlas rahvusvahelise õigusega, sealhulgas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja temaga liitunud isikkoosseisu ohutuse konventsiooniga; rõhutada sellega seoses vaprust, mida on üles näidanud ÜRO ajutised väed Liibanonis, millesse kuulub mitu Euroopa väekontingenti, kes tegutsevad rasketes tingimustes, ning mälestada kaht Prantsuse kontingendi sõdurit, kes tapeti 18. aprillil 2026 Lõuna-Liibanonis Hezbollah’ toime pandud varitsusrünnakus; väljendada erilist muret ÜRO ajutiste vägede

---

6 Nõukogu 22. novembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 2271/96, mis käsitleb kaitset kolmanda riigi vastuvõetud õigusaktide eksterritoriaalse kohaldamise mõju ja nendel õigusaktidel põhinevate või neist tulenevate meetmete eest (ELT L 309, 29.11.1996, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2271/oj).

Liibanoni missiooni raames Liibanoni lähetatud Itaalia sõjaväelaste vastu suunatud korduvate rünnakute pärast, mis on põhjustanud vigastusi ja ohustanud rahuvalvejõudude stabiilsust, ning soovitada tõhustada ÜRO koordineeritud kaitsemeetmeid, sealhulgas sõltumatuid uurimisi ja sanktsioone rünnakute eest vastutavate isikute suhtes, et tagada missiooni tulemuslik toimimine ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1701 järgimine;

Kestlik areng ja inimõigused

av) jätkata inimõigustel põhineva lähenemisviisi lõimimist kestlikku arengusse, tunnistades, et inimõiguste täielik teostamine on kestliku arengu tegevuskava 2030 alus; rõhutada ELi juhtivat rolli maailma suurima ametliku arenguabi andjana; süvendada mitmepoolset koostööd, et tugevdada valmisolekut ning suurendada vastupanuvõimet kriisidele ja probleemidele, mis ohustavad kestliku arengu eesmärkide saavutamisel tehtavaid edusamme; rõhutada, et ELi arengukoostöö ja kahepoolse abi tingimuseks tuleb seada põhiliste inimõiguste, demokraatlike põhimõtete ja ELi aluslepingutes sätestatud väärtuste austamine;

aw) võimendada veelgi strateegiat „Global Gateway“, mis on kestlik, läbipaistev, demokraatlik ja väärtuspõhine alternatiiv konkureerivatele, eriti Venemaa ja Hiina taristualgatustele ning strateegiline vahend liidu geopoliitilise kohaloleku, nähtavuse ja vastupanuvõime tugevdamiseks kogu maailmas ning mis aitab kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele, edendades vastastikust majanduskasvu, majandustegevust ja töökohtade loomist partnerriikides, tugevdades samal ajal ELi strateegilist autonoomiat, geopoliitilist positsiooni ja ülemaailmset usaldusväärsust; parandada siiski strateegia „Global Gateway“ kaudu rahastatavate projektide nõuetele vastavuse seiret ja tulemuslikkuse hindamist;

ax) väljendada heameelt hiljutiste ÜRO tippkohtumiste tulemuste üle, milles kutsuti üles reformima rahvusvahelisi finantsasutusi, sealhulgas IMFi ja Maailmapanka; kutsuda üles muutma rahvusvahelist finantsstruktuuri toimivamaks ja kaasavamaks, suurendama soodustingimustel rahastamist ja arengu rahastamist, tegelema jätkusuutmatu võlaga paremate võlakergendus- ja restruktureerimismehhanismide kaudu ning viima rahavood kooskõlla kestliku arengu eesmärkide ja kliimakohustustega;

ay) hoiatada finantsvõimenduse, eksterritoriaalsete meetmete ja majandusliku survestamise kasutamise eest välispoliitika vahenditena, mis õõnestavad usaldust rahvusvahelise finantssüsteemi vastu ning suurendavad üleilmset ebastabiilsust

ja ebavõrdsust;

az) kinnitada ning kaitsta ühemõtteliselt, et kõik ÜRO konventsioonides sätestatud inimõigused on universaalsed ja neid tuleb täielikult järgida; kutsuda ÜROd üles mõistma hukka ülemaailmsed suundumused, mis neid õigusi kahjustavad, sealhulgas inimõiguste üha suurem marginaliseerumine ja kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemine, sealhulgas pikaajalistes demokraatiates;

ba) edendada inimkeskset ja õigustel põhinevat ümberkujundamist, toetades kaasavat, avatud, ohutut ja turvalist digitulevikku ning tagades üleilmse digikokkuleppe tulemusliku rakendamise;

bb) jätkata naiste õiguste edendamist, nagu on sätestatud ÜRO Pekingi deklaratsioonis ja tegevusprogrammis; kasutada kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid, et võidelda naiste- ja tütarlastevastase vägivalla vastu ELis ja kogu maailmas; pöörata erilist tähelepanu haavatavatele ja kõrvalejäetud kogukondadele riikides, kus riigi valitsus õõnestab ikka ja jälle naiste õigusi; suurendada ELi rahaliste vahendite eraldamist ÜRO Soolise Võrdõiguslikkuse ja Naiste Õiguste Edendamise Agentuurile, ÜRO Rahvastikufondile ja muudele ÜRO programmidele, mille eesmärk on edendada naiste õigusi, soolist võrdõiguslikkust ning kõigi naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist;

bc) jätkata ÜRO foorumitel järjepidevat dialoogi vajaduse üle võidelda LGBTIQ+ kogukonna püsiva diskrimineerimise vastu ning tagada võrdne juurdepääs sotsiaalkaitsele, tervishoiule, haridusele ning kaupadele ja teenustele; toetada ÜRO kampaaniat „Vaba ja võrdne“, suurendades üldsuse teadlikkust ja edendades tugevamat õiguskaitset, eelkõige riikides, kus diskrimineerivad tavad on endiselt laialt levinud;

bd) seada prioriteediks võitlus desinformatsiooni ja valeuudiste vastu, mida suured digiplatvormid algoritmilise võimendamise kaudu levitavad, suurte keelemudelite üha laiema kasutamise vastu ilma piisavate kaitsemeetmeteta ja nende ärakasutamise vastu pahatahtlike välisosalejate poolt ning suurte tehnoloogiaettevõtete suutmatuse vastu täita oma kohustusi, mis tulenevad kehtivatest selleteemalistest õigusaktidest, asjaolud, mis õõnestavad demokraatiat ja valimisprotsesse; kutsuda ÜRO Peaassambleed üles võtma vastu tugevamad raamistikud hübriidohtude, sealhulgas desinformatsioonikampaaniate ja muude mittekineetiliste teabemõjutusoperatsioonide käsitlemiseks, mis õõnestavad demokraatlikke protsesse ja sotsiaalset ühtekuuluvust kogu maailmas; töötada selle nimel, et rakendada ülemaailmne raamistik alaealiste kaitsmiseks internetis, sealhulgas isikusamasuse kontrollimise nõuded sotsiaalmeediaplatvormidel,

eesmärgiga tagada, et iga kasutajakonto vastab füüsilisele isikule, kes kasutab oma seaduslikku nime ja identiteeti, tagades samal ajal, et selliseid meetmeid rakendatakse täielikus kooskõlas kohaldatavate isikuandmete kaitse standarditega; tagada Euroopa välisteenistuse strateegilise kommunikatsiooni ja tulevikusuundade analüüsi üksustele piisavad vahendid, et võidelda tulemuslikult ELi-vastaste desinformatsioonikampaaniate ja narratiivide vastu, mida kasutavad strateegiliselt autoritaarsed ja mitteliberaalsed režiimid, mille eesmärk on õõnestada nii ELi suhteid Ladina-Ameerika, Aafrika ja Aasiaga kui ka ELi välistegevust mitmepoolsetel foorumitel;

be) rõhutada, kui oluline on tagada meediale turvaline keskkond, toimetuste sõltumatus ja rahaline toetus; võidelda kasvavate ohtude vastu, mis ähvardavad ajakirjanikke kogu maailmas, eelkõige naisajakirjanikke, kes on ebaproportsionaalselt sihikule võetud; tugevdada koostööd ÜRO inimõiguste ülemvoliniku bürooga, et edendada ajakirjanike turvalisust ja karistamatuse küsimust käsitleva ÜRO tegevuskava rakendamist;

bf) tugevdada mõtte-, südametunnistuse-, usu- ja veendumusvabaduse edendamist, mis on universaalne inimõigus, ning nõuda jõulisemaid meetmeid kõigi usu-, etniliste ja muude vähemuste, sealhulgas kristlike, moslemi- ja juudikogukondade kaitsmiseks; mõista teravalt hukka kõigi usukogukondade, eelkõige kristlaste tagakiusamine, keda kogu maailmas laialdaselt taga kiusatakse, ning kõik muude usukogukondade vastu suunatud vägivalla või diskrimineerimise vormid; nõuda tungivalt, et kõik ÜRO liikmesriigid tagaksid täieliku usu- ja usutalituste vabaduse kõigile üksikisikutele kooskõlas oma rahvusvaheliste inimõigustealaste kohustustega;

bg) korrata vajadust vaadata läbi ÜRO Inimõiguste Nõukogu valimisprotsess, eelkõige selleks, et takistada inimõigusi rikkuvaid riike nõukogus osalemast; rõhutada ÜRO Peaassamblee kohustust võtta ÜRO Inimõiguste Nõukogu liikmete valimisel arvesse kandidaatide pühendumust inimõiguste edendamisele ja kaitsmisele; kutsuda ELi liikmesriike üles võtma vastu kooskõlastatud seisukoht seoses Inimõiguste Nõukogu liikmesusega ja hääletama kõigi nõukogu kandidaatide vastu, kes ei austa inimõigusi;

bh) tugevdada ELi pühendumust ülemaailmse tervishoiu edendamisele koos partneritega, toetades vaktsineerimiskampaaniaid, rakendades pandeemiakokkulepet, võideldes mittenakkushaiguste vastu ning tugevdades pandeemiate ennetamise, nendeks valmisoleku ja neile reageerimise mitmepoolseid mehhanisme;

bi) tugevdada kunstilise vabaduse edendamist, kultuuripärandi ja kultuuriliste õiguste kaitset, toetades UNESCO tööd ja liikudes UNESCO juures ELi alalise raportööri või ELi alalise koostööpartneri ametikoha loomise suunas;

o
o o

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ning teavitamise eesmärgil ÜRO Peaassambleele ja ÜRO peasekretärile.